

DĚJINY VÍCEHLASÉ MŠE 900 – 1600 (VH_745)

1. TEMATICKÝ OKRUH

Mše jako textový a rituální útvar

Vymezení termínu

Ritualita a obřadnost ve středověku a renesanci – historický a sociologický aspekt

Dějiny mše

Struktura mešního formuláře

Sestavování mešních formulářů

2. TEMATICKÝ OKRUH

Mše jako hudební útvar

Hudební podoba gregoriánské mše - problematika formy

- útvary antifonální a responsoriální psalmodie
- útvary nežalmového zpěvu
- tropace - tropy - princip proprializace textů mešního ordinaria

3. TEMATICKÝ OKRUH

Formování kantofirmálního principu a počátky vícehlasého zpracování mešního textu

Kantofirmální technika – charakteristika a ideové předpoklady jejího vzniku

Vícehlas jako horizontální a simultánní tropus

Organální a diskantová technika při zpracování částí mešního formuláře - problém deformace liturgické předlohy

Nejstarší doklady vícehlasého zpracování mešních částí :

St.Martial - Santiago de Compostela - Notre Dame

4. TEMATICKÝ OKRUH

Počátky autonomního přístupu k mešnímu textu – střet kultu a kultury (umění)

Konduktová a motetová technika - izorytmické moteto

Cykličnost jako formotvorný princip - vymezení cyklu - pseudocyklus

Pseudocyklické mešní formuláře 14.stol.- kompiláty z Tournai, Toulouse, Besançon, Barcelony a Florencie.

Guillaume de Machaut : Messe de Notre Dame (demonstrační analýza)

5. TEMATICKÝ OKRUH

Formování principu cykličnosti - větné dvojice a raná parodická technika:

Nová gregoriánská tvorba - formuláře krátkých textů - cykličnost v chorální mši
[TuB]

Anglická škola - Leonel Power - párové věty - [Old Hall]

Počátky parodické techniky

Antonius de Cividale, Zacharias de Teramo, Bartolomeo da Bologna (Gloria *Vince con legna*;
Credo *Morir desio*) [Oxford 213]

Johannes Ciconia

6. TEMATICKÝ OKRUH

Od proporčnosti k linearizaci (2.pol.15. stol.)- proces racionalizace kompozičních technik

1. Plenární mše
2. Tenorová mše
3. Světský cantus firmus - proces linearizace a motivizace
4. Problematika racionálně technických kompozičních postupů
izorytmická technika
proporční (menzurní) kánon
Missa prolotionis
Missa cuiusvis toni
5. Navazování na tradici (L´homme arme)

7. TEMATICKÝ OKRUH

Vývoj mše v 16. století – počátky střetu polyfonního a homofonního konceptu

1. Missa parodica (Missa quinis vocibus)
2. Tridentský koncil a proces zjednodušování sazebné faktury
3. Missa Papae Marcelli

Literatura:

Adam, Adolf: Grundriss Liturgie, St.Benno-Verlag GmbH Leipzig, 1989

ISBN 3-7462-0404-6

Bossuyt, I.: Die Kunst der Polyphonie. Die flämische Musik von Guillaume Dufay bis

Orlando di Lasso, Atlantis Musikbuch-Verlag, Zürich 1997

Jungmann, J.A.: Liturgie der christlichen Frühzeit, Freiburg i.Br., 1967

Finscher, L. (ed.): Die Musik des 15. und 16. Jahrhunderts, Neues Handbuch der

Musikwissenschaft, Bd 3, Laaer-Verlag, Laaber 1990

Heikamp, D.: Zur Struktur der Messe „L´omme armé super voces musicales“ von

Josquin des Prez. In: Die Musikforschung, Band 19, 1966, s. 121-141.

Hoppin, Richard, H.: Reflexions on the Origin of the Cyclic Mass. In: Liber amicorum

Charles van den Borren, Antwerpen 1964, s. 85 – 92.

Mayer, A.L.: Die Liturgie in der europäischen Geistesgeschichte..., Darmstadt 1971

Möller, H. – Stephan R.(ed.): Die Musik des Mittelalters, Neues Handbuch der

Musikwissenschaft, Bd 2, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt

1991.

Sborník „Musikalische Gattungen in Einzeldarstellungen, Bd 2: Die Messe,

DTV/Bärenreiter-Verlag, Kassel 1985; ISBN 3-7618-4420-4

Wagner, P.: Geschichte der Messe, Leipzig 1913, reprint: Hildesheim 1963

Príslušná hesla v hlavních muzikologických encyklopediích